

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fó'i'a acést'a" ese tóta Marti sér'a,
— dér' prenumeratiunile se priimescu
in tóta dílele.

Pretíulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tríluníu
2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu tríluníu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte síodieniele síbanii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, sí 30 cr. tacee timbrale.

Anapod'a.

Tóte s'au întorsu in lume
Anapod'a sí pre dosu,
Nime nu mai sci de glume,
Sí copílu'-e seriosu.

Celu neucu, e omu cu minte,
Sí-'intieleptulu e neunu,
Sí 'napoi'a-e înainte,
Dupa mod'a de acumu.

Faciari'a duce rola,
Sí 'n coliba sí 'n palatu;
Vicieni'a-i este sora,
In oraşte sí in satu.

Déca nu precepi a face
Pre unu Iud'a tradatoriu,
Nu poti fi in veci capace,
Sà fii scutu la-asupritoriu.

Éra celu ce clevetesce,
Sí-a invetiatu a lingusí,
De minune propasiesce,
Cà-e omu harnicu de-a traí.

Déca vrei sà fii in pace,
Nu lucrá pe cum sentiesci,
Lucra cum la lume-i place,
Sí-i vedé, cà propasiesci.

C'a fi omu de omenia,
Sí-a voi sà fii sinceru,
E nespusa nebunía, —
Treci in lume de misielu.

Nu cercá pe cale-onesta,
S'ajungi scopuri omenesci,
Cà 'ntreprinderea-e funesta,
Sí 'nsedaru te mai trudesci.

Z. . . .

X. . . Y.

Anecdote.

Unu „Gefreiter“ mergundu cu unu despartimentu
de catane, pentru de a priimi nesce paie d'in magazinu,
se intalni cu unu capitanu.

Nesciundu cum sà-i deie cinste mai mare, díse:
„Hoptacu! rechtschot!“ La ce capitanulu response:
— Mái Freiter, tu mi pare, cà esci neunu?

— Da — response cel'a cu graba — dér' nu-
mai de eri sum *wirklich!*

Unu tiganu fu întrebatu de comisiunea asentatória:
— Mái tiganu, ce feliu de catana vrei sà fii tu? husariu,
ori bocunciosiu?

-- D'a-poi, domnule, me rogu de iertare, io vreu sà fin
catana cu *hopsitu!* — fu respunsulu.

„Cu ce ai poté asemená damele aceste, mái frate?“ — întrebá
unu tineru de colegulu seu, aratandu spre nesce dame imbracate in cos-
tumu albu.

— Cu moimele — response acest'a — cu aceea deosebire, cà moimele
imitéza pre ómeni, pre-candu damele aceste sí altele ca aceste, se imi-
téza un'a pe alt'a (in moda).

„Nu-e a-casa Mari'a sa Dlu solgabireu?“ — in-
trebá unu tiereanu de bucatarés'a acelu'i'a.—

— Nu, cà-e la crisíma, — response acea mani-
ósa. —

„Si eu chiaru de-a-colo vinu, dér' nu l'am vediutu.“
— Póte cà nu te-ai uitatu in podrumu (pivn-
tia). Mergi sî-lu cauta, cà trebue sà fia a-colo, cà-ci
Mari'a sa cam are neravu a ajutá judovóicei la tra-
sulu de vinu.

„Cu câtu e fontulu de carne?“ — intrebà unu fieroanu pre unu
macelariu d'in cutarele oraslu. —

— Chilo?

„Mâi, ie sém'a, cine-e calu, cà sî eu sciu atâ'a unguresco, cà
ce însemnéza aceea-„ki lô,“ — dîse tierénulu maniosu.

Complecsu elementalu.

— Faptu comico-tragicu in III. acte. —

Persónele:

Omnipotens Putens, voivoda.

Pistî Tremurosy, grofu magiaru.

Hanzi Beschonder, baronu circumspectu.

Noiell Zabulon, judanu emancipatu.

Fridâ Nepoveda, teutu de fundusiu.

Vlasko Minciunoff, cozacu.

Nasin'a Fugenski, polécu.

Zoias Agerovicu, serbu de sange.

Tod'a Pitigoiu, daco-romanu.

Poporu. Politia. Musicanti. Duhuri.

(Se petrece in orasiulu lui Pistî.)

(Finea.)

Actulu. III.

Sér'a.

Suplicium finis rei.

(Se representa in cas'a tieriei, ca scóla. Pistî sîede 'n catedra,
cotitu pe mésa sî vérsa lacrima suspinandu, sî éra rotesce ochii in giu-
rulu pustiu.)

Scen'a I.

Pistî. (singuru, preamblandu-se pr'in sala,
No! Blastemu! Unu picu nainte,
La amédi am seviráitu
Impacatiunea urgente,
In a causeloru meritu.
Toti cu toti se 'ndestulira!
Toti promisera-apriatu,
Cà de va soná-a mea lira,
Ei stau cu capulu plecatu!
Li spusei, sà vina 'ndata
La studiu in cabinetu,
Sî neci unulu na s'aréta!
Oh! . . . a ceriului sunetu! . . .
Lasa numai! vine vreme! . . .
De-aloru lécu dispunu sî eu,
Sî sà crepe, sà se sfarme,
N'oru scapá d'in saculu meu!
Eu sciu unde jace bub'a . . .
Agerovicu, Pitigoiu . . .
Vi bagu in dubele siub'a . . .
Sange curga d'in voi duoi . . .
Voi sunteti seducatori
Ve bagu eu la recitoriu! . . .

(Se audu tropote la usia.)

Acum vinu invetiaceii! . . .

(se crepetiesce us'a.)

Éca sî virfulu caciului! . . .
Vino 'n lantru! Dà-te 'n còce,
Sà-ti dau mnere cu pogace!

Scen'a II.

Pitigoiu sî Pistî.

Pitigoiu. (intra curagiosu.) Plecatiune! bunu dascalu!
Pistî. Pentru-ce asîe tardiu?
Pitigoiu. Am amblatu pré lunga cale!
Pistî. Natareu, cu capu pustiu!
In genunchi! . . . Intinde man'a,
Sà-ti croiescu in palma man'a,
Luandu in considerintia,
Cà-e a ta prim'a presintia.
Pitigoiu. Eu nu ti-su vita, stapane!
Pistî. Taci, de vrei sà fia bine!

Scen'a III.

Agerovicu sî cei de susu.

Agerovicu. (intrandu, isbesce us'a.)
Tine-o drace!
Nu-i da pace!
Pistî. Co-e acést'a?
Agerovicu. N'am sciutu.
Cà-ar' fi-aici domnulu dascalu!
Pistî. In genunchi dér' animalu!
Tiene man'a! Capeti duóna!
Agerovicu. Érta-me! cà am gresitu!
Pistî. Ba! Ast'a-e regula nóua,
Ce la prandiu o am croitu!

Scen'a IV.

Totu acei'a sî Nasin'a.

(Nasin'a intra in sala pe ne observate sî se furisfa in scaunu.)
Pistî. (Vede pe Nasin'a.) D'a-poi tu! Candu ai venitu?
Nasin'a Dupa prandiu, nemedilocitu.
Pistî. Afore! In genunchi, diosu!
Sî pentru-cà esci svatosu!
Vei priimi in palma trei!
Asîe patu ómenii mei!

Scen'a V.

Cei de susu sî Fugenski.

Fugenski. (intrandu,) Plecatiune 'nvetiatoriu!
Pistî. Plecatiune!
Aid', te pune
Diosu, sà-ti dau ce-ti sum detoriu! . . .
Fugenski Ast'a e datina prósta!
Pistî. Astu-feliu este legea nóstra;
Sî-a-poi taci!
Càrcu sà nu faci!

Scen'a VI.

Vlasko si cei de susu.

Vlasko (intrandu) Se dee Ddiu bine!
Bunule invetiatoriu.
Pistî. A! . . . Incape sî pre tine,
Cà esci pruncu ascultatoriu! . . .
En pune-te diosu, aici!
Sà-ti aninu in palma cincii.

Scen'a VII.

Nepoved'a sî cei de susu.

Nepoveda. (intrandu se pléca pan' la pamentu.)
Dascalulu meu pré iubitu!
Écata-me am venitu,
Sà-ti priimescu invetiatur'a,
Ascultandu, cascandu-mi gur'a.

Pisti. Diosu dér'! Si tu esci stricatu,
Ai parte cu alti 'n svatu!
Tie nu ti-dau numai siésa,
Cà esci d'in vitia alésa.

Nepoved'a Oh! seraculu Nepoveda,
Ce-a ajunsu, ca sà mai véda!

Pisti. Dóra tie ti-mai tréba?
Eu dispunu, de vrei in graba.

Scen'a VIII.

Hanzi sî cei de susu.

Hanzi. (intrandu, incepe a rîde.)
Dér' acesti'a ce-au facutu?
Lectiile n'au sciutu?
Séu toti sunt voinici de clasa,
Ce pórtá caciul'a 'ntórsa?

Pisti. Stupidissimus in mondo!
Ti-scubioso forse-il fundo,
Diosu! sà-ti diregu numai sîepte,
Cà ai datene 'ntielepste.

Hanzi. Cum e-acum, amice Pisti?
Si asta stà 'n foi'a listi?

Pisti. Adi ai priimitu acea lege,
Sà fii pesce 'n a mea mrege!
Diosu! De nu, aducu panduri,
Sà te 'ntindá pe scânduri!

Hanzi. Sufere Hanzi, nu-e baiu!
Voru mai dice si-altii vai!

Pisti. Hanzi! Ései invetiacehu,
Trebe sà fii mititelu! . . .

Hanzi. Multiamescu, stapane!

Pisti. Ast'a se cuvine!

Scen'a IX.

Zabulonu sî cei de susu.

Zabulonu. (intra fîsurandu.)

Pisti. Ce nebunu intra aici?
Ehe! Tu esci, mòi voinice!
Am onóre! Vina 'n cóce,
Sà ti-cautu palm'a nu se cóce!

Zab. Servus Pisti! Esci de multu
In naltulu jurisconsultu?

Pisti. (la o parte.) Pfui! . . . Cine esci? si ce vrei!

Ah! . . . Esci unulu d'in ovrei! . . .
Diosu! Sà te 'nvetiueticheta,
Cum sà faci la domni cocheta!

Zab. Ce? Dóre vui ve rugati?
Noi juduvi nu-sú didati,
Se gememu cu comedia,
Ce vedi numai in pruncia.

Pisti. Intielegi candu eu demàndu?

Zab. Eu nu sci ahest'a rindu!

(Pisti prinde pe Zabulonu de perciuni, lu-pune 'n genunchi lini'a peste palme.)

Pisti. Tiene palm'a! Sà-ti-dau optu,
Pentru cà ti-e capulu coptu.
Un'a! . . .

Zab. Vei! vei! reu mi dóre!

Pisti. Tene, a-ci nu-e specularé;
Dóuel! . . .

Zab. Vei! destulu fia-acum! . . .

Pisti. Trei, patru, cincii!

Zab. O! vei Gott!

Pisti. Rabda numai, sà-ti dau totu!
Siese, sîepte! . . .

Zab. Io-su nibunu.
Chindu lovi a opt'a 'n brinche!

Pisti. Fii pe pace! N'avé frica! . . .
Ooptu!

Zab. Vei tatele, mamele!
Mi-mai rumpsa palmele,
Ca-si cum io fi in scóla,
Ce mai michi di potióla!

Pisti. Silentiu! (se suie pe catedra.)
Sciiti ce-e acést'a?

Legea, care ati priimitu!
De n'ascultati, cu nepast'a
Veti luptá pana 'n finitu!
Eu sum domnu! voi slugii mei!
Ce eu spunu, chiar' sà nu vrei,
Este santu si s'a intemplá,
Ascultati dér' sentinti'a:
Déca vreti sà fia bine,
Datí respunsu ne reservatu:
Vreti a fi un'a cu mine?

Toti. Vremu! Acést'a amu oftatu! . . .

Pisti. Recunosceti dér' o tíera,
Si-o ginte pura magiara?

Toti. Recunoscemu! Fia lege!
Pe toti deci sà ne oblege.

Pisti. Declarati iut', cà nu este
D'altu neamu in tíera neci veste!

Toti. Nu esiste!

Pisti. No! Sculati,
Acum'a sunteti dresati!

Scen'a X.

(Toti cei de susu sî duhurile. Ablegatii se prindu de mane in cercu si canta „Hazádnak rendületlentül.” Pisti cu capulu in pumni se cotesce pe mésa si plange. Geniile celoru sîepte popóra nenemnisiesci se presentéza in doliu amenintiandu cu degetulu pe ablegatii si dicendu linu:

„Sà periti! voi renegati!
D'a gintei blastemu urmati;
De blastemulu mortíloru.
Parinti, ce de voi s'au ruptu,
Si d'alu laptelui ce-ati suptu,
Cà-ati vendutu alu vóstu popóru!”

(Ablegatii devinu palidi, muti, slabescu si pe rondu cadu morti. Pisti se descépta d'in profundele meditatiuni, se 'n-fióra de tristulu aspectu; si candu vede gniulu seu legatu botu naintea sa si cele-l-alte genii aretandu-i-lu cu degetele, incepe a tremurá, a geme si a strigá:

Vina . . . cru . . . cruce . . .
Cà-me . . . me . . . du . . . ce!

voiesce se fuga, inse nu póte si inmarmuiesce pe catedra.)
Cortin'a cade.

Cucurezu.

Pe révasiu.

S'au apucatu harnicii nostri unguri de striformári, par' cà-e potopulu lui D. dieu! nemic'a nu remane intregu d'in aintea furiei loru selbatece. Totu, — ce numai póte sà ni mai aduca a-mente de tempii cei inbelsugati ai trecutului — este dripitu si nemicitu de càtra locustele aste nesatióse de magiarisare. Comitatele inca n'au fostu bine impartite. Sà apuca acum'a ei, harnicii, sà le arondéze ei, — pe unguria.

Mai bene ar' face, déca s'ar ingrigi sormarii de ei, de necasulu celu mai mare, de datoriiile cele mari, ce ne ducu pe toti la prapaste, cà-ci ce folosu, déca comitatele arondate in scurtu s'oru vinde la licitatie.

Trebile in tiér'a turcanésca stau ca cumpenele mortanului d'in fabul'a cu casifulu, acum se pléca intru-o parte acum in ceea-l-alta. Dupa ce sultanulu Az-iz a moritu de frica, a incaputu altulu la stapanirea — haremului, dela care se ascépta multu bine. Svaturile mariloru diblamati dela Berlinu s'au tramisu pe cód'a lui Tigrisú, cà-ci nu le mai ie nime in séma. Resculatii si-continua rol'a loru, si arata la lume, cà nu-su mama-ligi nefierte.

Meteorulu, stéu'a Ungariei, a cadintu intr'o dí depe ceriu, si *Pulszki*, (dascalitorulu romaniloru) o cauta in ruptulu capului, rogandu-se pr'in foi publico, ca sa-lu ajute si alti intru reafierea ei, cà-ci elu nu o mai vede — de nasulu seu celu mare.

In Americ'a si Greci'a se punu ministrii si secretarii de státu pe banc'a de acusa, pentru cà calca constitutiunea tierei, influintiandu la alegerile de deputati pentru camerele loru. All vai! bine-ar mai fi sa se esecute si la noi atari legi!!!

Prelectiuni ostasiesci.

Totu audu, cà 'n civilia,
E mai bine de traitu,
Nu c'a ci la catania,
Unde sórtea m'a isbitu.

Cà-ci a-colo de voiesce
Ori si cine-a 'naintá,
Tare multu nu se trudesce,
Pentru de-a se inaltiá.

Ci se duce pe hodina,
La cei mari, ce càrmuiescu,
Cu-o jumara de slanina,
Si 'ntr'o clipa mi-lu domnescu.

Ici unu casú, colea unu mnelu,
Si la altulu vr'unu purcelu,
Si-atunci si neinvetiatu,
Numa-lu vedi domnu radicatu.

Dér' la noi la catania,
Toti se vaiera cumplitu,
Cà nu 'ncapu la vr'o tistia,
Déca nu s'au pricopsitu.

*

Déra nu! en sa probéze,
Toti acei'a ce dorescu,
Ca 'n curundu sa 'naintéze,
Si-oru vede, cà isbutescu.

Si adeca, mòi fartate,
Déca vrei sa fii vr'unu tistu,
Lasa ce-va d'in dreptate,
Nu fi pré mare juristu.

Vrei sa aibi vr'o preferintia,
Ca gefraiter, corporalu,
Fore picu de iscusintia,
Poti s'ajungi pan' l'acelu stalu

Mergi numai la capitanulu,
Fà-i ce-va pe voi'a sa,
Implendu-i cu vinu buglanulu,
Elu de locu te-a avansá.

Esí de-ací cu cutesare,
La oberst' sa te opresci,

Dà-i lui unu butoiu mai mare,
Si mai mare te trediesci.

Déca vrei vr'unu urlaubu mare,
Nu stá multu sa te gandesci,
Ia trei cupe rachiu tare,
Fà presentu si isbutesci.

Inse de esci capu mai mare,
Si ce-va-si ai studiatu,
Dér' uitasi d'in intemplantu,
Svatulu estu acomodatu,

Póte cà d'in vr'o eróre,
Te va da la avansatu,
Dér' ast'a-e minune mare,
Si cam raru s'a'intemplantu.

Ér' acum déca 'n domnia
Apucasí-ca pr'in minuni,
Sa fii omu de omenia,
Dreptatea sa nu li-o spuni.

Lasà-te, de si-ai dreptate,
De prepusii tei invinsu,
Déca vrei sa mai aibi parte,
De vr'unu taierasú de linsu.

N'aratá, cà ai sciintia,
Cà scii must'r'a totu de-a rostu,
Ast'a nu e iscusentia,
Te dechiéra de omu prostu.

Déca vedi vr'o data 'n mustra,
Cà-oficirulu a gresitu,
Dà-i tu pace si-i demustra,
Cà pré bine-a reusitu.

Lasà-lu de si ca o ratia
Tóte reu ti-le-a facutu,
Di atunci pana-e de facia,
„Ja Herr Hauptmann so ist gut.“

Astu-feliu, frati, ce vreti tistia,
Pe-asta cale sa plecati
Si-atunci si la catania,
Veti potè sa avansati.

.... anu.

Intrebàri si raspunsuri.

Int. Pentru ce unii faliti (bancroti) nu sunt arestati, ba in multe casuri sa si pardonéza?

Resp. Pentru cà unii judecatori papa d'in blidulu bancrotatiloru.

Int. Pentru ce a scrisu óre consistoriulu sasescu d'in Brasiovu, concursu, pentru unu postu de preotu magiaru in *Pürkeretz*, in limb'a germana?

Resp. Pentru dragostea cea mare a sasiloru càtra magiaru.

Int. Óre ce insemnéza aceea, cà mai adeunadi trei generali sa denumira de ministrii in Roman'a?

Resp. Resboiu pe mórte, pe viétia in contr'a -- rosiloru.